

Σε ορισμένες περιπτώσεις το ισχύον νομικό καθεστώς πρέπει να μεταβληθεί και να συμπληρωθεί με νέες διατάξεις. Σε άλλες περιπτώσεις χρειάζεται εκσυγχρονισμός της διοικητικής πρακτικής.

**Νομοθετικές,
λειτουργικές και
οργανωτικές προτάσεις**

ΣΤ.

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται δέσμη οργανωτικών και νομοθετικών προτάσεων για μια σειρά ζητημάτων που εξετάστηκαν από τον Συνήγορο του Πολίτη. Από τα θέματα που διερευνήθηκαν προκύπτει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις το ισχύον νομικό καθεστώς πρέπει να μεταβληθεί και να συμπληρωθεί με νέες διατάξεις. Σε άλλες περιπτώσεις χρειάζεται εκουγχρονισμός της διοικητικής πρακτικής.

Εκτός από τις προτεινόμενες νέες ρυθμίσεις, στο κεφάλαιο που ακολουθεί περιλαμβάνονται, σε πληρέστερη και πιο επεξεργασμένη μορφή, προτάσεις που είχαν ενταχθεί στην ετήσια έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για το έτος 1999 και για τις οποίες δεν υπήρξε ανταπόκριση της διοίκησης. Οι προτάσεις αυτές παραμένουν όμως επίκαιρες, εν όψει αφενός της σημασίας των προβλημάτων που ήδη έχουν επισημανθεί και αφετέρου της αύξουσας εμπειρίας της Αρχής ως προς την αντιμετώπιση παρόμοιων περιπτώσεων.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ (ΥΠΕΣΔΔΑ)

1. Θέμα: *Άρνηση επιδότησης αγοράς πρώτης κατοικίας σε υπαλλήλους που τοποθετούνται ή μετατίθενται σε υπηρεσία προβληματικής περιοχής*
Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 9 του Ν. 2095/1992 «...σε υπαλλήλους που τοποθετούνται ή μετατίθενται σε υπηρεσία προβληματικής περιοχής, εφόσον μετά πενταετή παραμονή δηλώσουν ότι επιθυμούν να παραμείνουν στην ίδια περιοχή για μια ακόμη δεκαετία και προβούν στην αγορά κατοικίας στην περιοχή αυτή, καταβάλλεται το 40% της αξίας, όπως καθορίζεται από την αρμόδια φορολογική αρχή». Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 48 του άρθρου 14 του μεταγενέστερου Ν. 2817/14.3.00, «η αληθής έννοια του [προηγούμενου άρθρου], είναι ότι ισχύει και για τους εκπαιδευτικούς της δημόσιας εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων».

Μεταγενέστερη των δύο νόμων εγκύκλιος του ΥΠΕΣΔΔΑ (παράγρ. 3, εδάφιο 2, Φ/48/9 οικ. 21 023/25.9.00) αναφέρει ότι «η επιδότηση ισχύει για όσους εκπαιδευτικούς τοποθετηθούν ή μετατεθούν στην προβληματική περιοχή μετά τις 14.3.2000, ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου 2817/2000 και όχι μετά τις 11.11.1992», δηλαδή την ημερομηνία δημοσίευσης του Ν. 2095/2000.

Ωστόσο, από το κείμενο των δύο νόμων προκύπτει ότι η ρύθμιση του Ν. 2817 δεν δημιουργεί νέο καθεστώς, αλλά επιβεβαιώνει το ισχύον, σύμφωνα με τον Ν. 2095/1992, αποδίδοντας με αυθεντική ερμηνεία την αληθή του έννοια. Αντίθετα, το παρα-

πάνω εδάφιο της υπουργικής εγκυκλίου καταργεί το δικαίωμα επιδότησης το οποίο προκύπτει για τους δικαιούχους-εκπαιδευτικούς από 11.11.1992 έως 14.3.2000, δημιουργώντας καθεστώς προφανούς ανισότητας σε βάρος αυτών έναντι των υπόλοιπων υπαλλήλων. Για τον λόγο αυτόν,

προτείνεται:

Η κατάργηση της παραγράφου 3, εδάφιο 2 της εγκυκλίου Φ/48/9 οικ. 21 023/25.9.00 και η εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων.

2. Θέμα: *Διασφάλιση αλλοδαπών κατά την εξέταση της ανανέωσης της άδειας εισόδου ή παραμονής τους στη χώρα (κεφ. Ε.1, 3.4.1.2)*

(Αρμοδιότητα υπό μεταβίβαση από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης στο Υπουργείο Εσωτερικών)

Από τη γενική απαγόρευση προς τις δημόσιες υπηρεσίες να συναλλάσσονται με αλλοδαπούς που δεν έχουν νόμιμο τίτλο εισόδου ή διαμονής στην Ελλάδα (άρθρο 31, παράγρ. 2 του Ν. 1975/1991) δεν εξαιρούνται αυτοί που αναμένουν από τη διοίκηση την ανανέωση της άδειας εισόδου και παραμονής που ήδη κατέχουν. Η αρχή της χρηστής διοίκησης και η ενιαία εφαρμογή του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (άρθρο 10, παράγρ. 4) επιβάλλουν να μην επιβαρύνονται οι εν λόγω αλλοδαποί με την καθυστέρηση της διοίκησης να εκδώσει έγγραφα που αυτοί έχουν εγκαίρως ζητήσει.

Προτείνεται:

Η ρητή πρόβλεψη στον Ν. 1975/1991 της δυνατότητας των αλλοδαπών να συναλλάσσονται με δημόσιες υπηρεσίες όταν εκκρεμεί στη διοίκηση το αίτημά τους για ανανέωση άδειας εισόδου ή παραμονής, ώστε να υπάρξει εφαρμογή της αρχής της χρηστής διοίκησης, αλλά και του άρθρου 10, παράγρ. 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας έναντι και των αλλοδαπών.

3. Θέμα: *Άδεια παραμονής αλλοδαπών ενήλικων τέκνων ελλήνων πολιτών (κεφ. Ε.1, 3.4.1.2)*

(Αρμοδιότητα υπό μεταβίβαση από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης στο Υπουργείο Εσωτερικών – βλ. παρακάτω και αρμοδιότητα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης επί των αιτήσεων ασύλου, επίσης υπό μεταβίβαση)

Τα τέκνα Ελλήνων με αλλοδαπούς, τα οποία δεν θεωρούνται τα ίδια Έλληνες λόγω του προϋσχυσαντος δικαίου της ιθαγένειας, καθώς και τα τέκνα Ελλήνων από πολιτογράφηση, όταν ενηλικιωθούν λαμβάνουν άδεια παραμονής βραχείας διάρκειας, εξομοιούμενα με τους αλλοδαπούς εκείνους οι οποίοι δεν διαθέτουν δεσμούς με την Ελλάδα. Η ανεπικίχη αυτή εξομοίωση πλήττει το συνταγματικό δικαίωμα οικογενειακής συνένωσης των Ελλήνων με τα τέκνα τους.

Προτείνεται:

Ειδική νομοθετική ρύθμιση για τη χορήγηση αδειών παραμονής, στην οποία να συνεκτιμάται θετικά ότι οι αιτούντες ενήλικοι έχουν διαμείνει για χρόνια στη χώρα ως ανήλικα τέκνα πολιτογραφηθέντων. Με τον τρόπο αυτόν θα εξασφαλιστεί το δικαίωμά τους σε ομαλό οικογενειακό βίο με τους γονείς, ακόμη και μετά την ενηλικίωσή τους.

4. Θέμα: Προαιρετική καύση των νεκρών
(κεφ. Ε.1, 3.2.2)

Η δυνατότητα αποτέφρωσης, η οποία θα παρέχει στους ενδιαφερομένους την ευχέρεια της μετά θάνατον διάθεσης του σώματός τους κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται σε βασικές ιδεολογικές τους αρχές, συνάδει προς το άρθρο 5, παράγρ. 1 του Συντάγματος περί ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, όπως και προς το άρθρο 4, παράγρ. 1 του Συντάγματος, που κατοχυρώνει την ισότητα ενώπιον του νόμου.

Προτείνεται:

Η νομοθετική πρόβλεψη της προαιρετικής καύσης των νεκρών, ανεξαρτήτως θρησκευτικών πεποιθήσεων. Ο νομοθέτης θα όφειλε πάντως να προβλέψει κάθε αναγκαία προϋπόθεση, ώστε η εκδήλωση επιθυμίας αποτέφρωσης του σώματος να προκύπτει κάθε φορά με σαφήνεια, δηλαδή κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση από τους οικείους του θανόντος.

5. Θέμα: Διασταύρωση πιστοποιητικών πολιτογράφησης (κεφ. Ε.1, 3.4.1.5)

Οι αιτούντες την πολιτογράφησή τους αναγκάζονται σε αλληπάλληλη υποβολή των ίδιων δικαιολογητικών, διότι η σχετική διαδικασία καθυστερεί τόσο πολύ, ώστε η ισχύς των δικαιολογητικών λήγει προτού υπάρξει απάντηση στο αίτημα πολιτογράφησης. Η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει να μην επωμίζονται οι διοικούμενοι το βάρος της καθυστέρησης της διοίκησης να διεκπεραιώσει το έργο της.

Προτείνεται:

Τα πιστοποιητικά που έχουν περιορισμένο χρόνο ισχύος να συνυποβάλλονται με την αίτηση πολιτογράφησης και, εάν η ισχύς τους λήξει, να ζητείται όχι μέσω του αιτούντος αλλά υπηρεσιακά η επιβεβαίωση των στοιχείων ή η διαβίβαση νέων πιστοποιητικών με χρήση ταχείας τεχνολογίας (π.χ. fax). Η υπηρεσιακή αυτή επιβεβαίωση να μη γίνεται σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, αλλά μόνον κατά την τελική φάση, δηλαδή όταν όλες οι υπόλοιπες προϋποθέσεις έχουν ήδη ερευνηθεί.

ΥΠΕΣΔΔΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**Θέμα: Εγγραφή ληξιαρχικών μεταβολών με βάση δικαστική απόφαση** (κεφ. Ε.1, 3.3.2.1)

Δεδομένου ότι, με βάση νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι αποφάσεις αστικών δικαστηρίων επί θεμάτων αστικής κατάστασης δεν θεωρούνται δεσμευτικές για τη διοίκηση, δημιουργείται το φαινόμενο των αντιφατικών δημόσιων εγγραφών σε θέματα αστικής κατάστασης, με συνέπεια να δημιουργούνται προβλήματα στον διοικούμενο και να πλήττεται η αξιοπιστία των δημόσιων αρχείων και η ασφάλεια δικαίου.

Προτείνεται:

Η νομοθετική πρόβλεψη των δήμων ως υποχρεωτικών διαδικών στις αστικές δίκες επί των ληξιαρχικών μεταβολών, τουλάχιστον αυτών της αλλαγής ηλικίας, ούτως ώστε να μπορούν να προβάλλουν εγκαίρως τυχόν ενστάσεις (σχετικά με το κύρος των μαρτυριών ή τυχόν αντίθετο δημόσιο συμφέρον συνταξιοδοτικής ή στρατολογικής φύσης) και να δεσμεύονται από το δεδικασμένο.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ**Θέμα: Αναβολή στρατιωτικής κατάταξης λόγω σπουδών** (κεφ. Ε.1, 3.1.4.1)

Η διάταξη του άρθρου 7, παράγρ. 3 του Ν. 1763/1988, σύμφωνα με την οποία η παράταση χορηγηθείσας αναβολής είναι δυνατή μόνο σε περιπτώσεις μετεγγραφής από μια βαθμίδα σπουδών σε άλλη, αντιφάσκει με την αρχή της εξάρτησης της διάρκειας της αναβολής από τη διάρκεια των σπουδών (άρθρο 7, παράγρ. 2 του ίδιου νόμου). Όπως έχει δεχθεί ακόμη και το επιτελείο του Υπουργού Εθνικής Αμυνας, αυτό δημιουργεί ανισότητα σε βάρος μεγάλου αριθμού φοιτητών που εισάγονται με τη δεύτερη προσπάθεια στη σχολή της προτίμησής τους ή συνεχίζουν τη μεταπτυχιακή τους ειδίκευση.

Προτείνεται:

Η νομοθετική κατοχύρωση της δυνατότητας παράτασης χορηγηθείσας αναβολής για σπουδές του ίδιου επιπέδου, σε περίπτωση που οι ενδιαφερόμενοι ξαναδίνουν εισαγωγικές εξετάσεις και εισάγονται σε σχολή μεγαλύτερης διάρκειας σπουδών ή συνεχίζουν τη μεταπτυχιακή τους ειδίκευση με την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Με την αλλαγή αυτή θα καταστεί δυνατή η εφαρμογή του κανόνα του άρθρου 7, παράγρ. 2 του Ν. 1763/1988, με εξαίρεση φυσικά των περιπτώσεων όπου παραβιάζονται τα ανώτατα χρονικά όρια αναβολής για στρατιωτική κατάταξη που προβλέπει ο νόμος.

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ -
ΥΠΕΣΣΔΔΑ**

Θέμα: *Κάλυψη πάγιων αναγκών με επίταξη εργασίας* (κεφ. Ε.1, 3.6.2)

Η στελέχωση των βοηθητικών πλοίων του Πολεμικού Ναυτικού με προσωπικό το οποίο καλύπτει πάγιες και διαρκείς υπηρεσιακές ανάγκες χωρίς τις αντίστοιχες εργασιακές εγγυήσεις καθιστά το μέτρο της επίταξης προσωπικής εργασίας προβληματικό, εν όψει της απαγόρευσης της αναγκαστικής εργασίας στο άρθρο 22, παράγρ. 3 του Συντάγματος.

Προτείνεται:

Η κατάργηση του μέτρου της επίταξης προσωπικής εργασίας και η ρύθμιση του καθεστώτος των επιτάκτων, οι οποίοι καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες του Πολεμικού Ναυτικού, με την αναγνώριση της σχέσης εργασίας τους ως σχέσης ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Θέμα: *Αιτιολογία άρνησης θεώρησης εισόδου σε αλλοδαπούς* (κεφ. Ε.1, 3.4.1.1)

Η ανάγκη έγγραφης αιτιολογίας των απορριπτικών πράξεων θεώρησης εισόδου σε αλλοδαπούς προκύπτει ήδη από το συνταγματικό δικαίωμα αναφοράς και αποτελεί βασική εγγύηση διαφάνειας και χρηστής διοίκησης.

Προτείνεται:

Η διατήρηση και η πλήρης εφαρμογή της διάταξης περί αιτιολόγησης της άρνησης θεώρησης εισόδου από τα ελληνικά προξενεία.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

1. Θέμα: *Χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος στους συνταξιούχους του δημοσίου που έχουν προσφέρει αποδεδειγμένα διακεκριμένες υπηρεσίες στις τέχνες και τα γράμματα* (κεφ. Ε.2, 3.1.10)

Στους λογοτέχνες, συνθέτες, καλλιτέχνες κ.ά., για τους οποίους η αρμόδια επιτροπή συνταξιοδότησης συγγραφέων και καλλιτεχνών του Υπουργείου Πολιτισμού κρίνει ότι έχουν προσφέρει διακεκριμένες υπηρεσίες στον τομέα τους και έχουν ετήσιο εισόδημα κάτω των 6.000.000 δρχ., απονέμεται τιμητική σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2435/1996, ενώ στην περίπτωση που το ετήσιο εισόδημά τους υπερβαίνει το παραπάνω όριο καταβάλλεται σε αυτούς εφάπαξ χρηματικό βοήθημα 2.000.000 δρχ. Στην περίπτωση όμως που ο δικαιούχος λαμβάνει σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο και το εισόδημά του δεν υπερβαίνει τα 6.000.000 δρχ. αναστέλλεται, σύμφωνα με την ερμηνεία που

έχει υιοθετηθεί, η καταβολή της τιμητικής σύνταξης χωρίς να καταβάλλεται σε αυτόν το εφάπαξ βοήθημα. Η ερμηνεία αυτή οδηγεί σε άνιση μεταχείριση σε βάρος των οικονομικά ασθενέστερων διακεκριμένων συγγραφέων, καλλιτεχνών κ.ά., η οποία μπορεί να αποκατασταθεί μόνο με τη νομοθετική ρύθμιση του θέματος.

Προτείνεται:

Να καθιερωθεί η δυνατότητα των συνταξιούχων του δημοσίου να λαμβάνουν το εφάπαξ βοήθημα εφόσον το εισόδημά τους είναι χαμηλότερο από 6.000.000 δρχ. Ειδικότερα, να αναμορφωθεί το άρθρο 1, παράγρ. 2 του Ν. 2435/1996 ως εξής: «Σε δικαιούχους, των οποίων τα ατομικά εισοδήματα υπερβαίνουν το ποσόν των 6.000.000 δρχ. [ή έχει ήδη απονεμηθεί σε αυτούς σύνταξη από το δημόσιο], αντί της τιμητικής σύνταξης, χορηγείται εφάπαξ χρηματικό βραβείο 2.000.000 δρχ. [...]».

2. Θέμα: *Εξαιρέση των πολυτεχνικών συντάξεων από τις παροχές που αποκλείουν συνταξιοδότηση από το δημόσιο* (κεφ. Ε.2, 3.1.7)

Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) εξομοιώνει την ισόβια πολυτεχνική σύνταξη, που αποτελεί οικογενειακό επίδομα, με τη σύνταξη που καταβάλλεται από το Δημόσιο Ταμείο και ως εκ τούτου στερεί από τη μητέρα-δικαιούχο της ισόβιας πολυτεχνικής σύνταξης την καταβολή οποιασδήποτε άλλης σύνταξης από το δημόσιο, κατ' εφαρμογήν της διάταξης του άρθρου 5, παράγρ. 1γ του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (ΠΔ 1041/1979, όπως τροποποιήθηκε με το ΠΔ 166/2000). Αντίστοιχη διάταξη ίδιου περιεχομένου αποτελεί και το άρθρο 2, παράγρ. 1γ του ΠΔ 850/1980 του Κώδικα Συντάξεων Προσωπικού Σιδηροδρόμων. Η ακολουθούμενη ερμηνεία των διατάξεων αυτών αναιρεί τη συνταγματική υποχρέωση του κράτους (άρθρο 2) για προστασία της πολύτεκνης οικογένειας.

Προτείνεται:

Η προσθήκη διάταξης στον Κανονισμό Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων και στον Κώδικα Συντάξεων Προσωπικού Σιδηροδρόμων, σύμφωνα με την οποία να εξαιρείται η ισόβια πολυτεχνική σύνταξη από την έννοια της σύνταξης που αποκλείει την καταβολή άλλης σύνταξης από το δημόσιο.

3. Θέμα: *Παροχή δικαιώματος επανεξέτασης για τρίτη φορά από την Ανωτάτη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή (ΑΣΥΕ) σε περίπτωση σοβαρής επιδείνωσης της υγείας* (κεφ. Ε.2, 3.1.6)

Στους ανάπηρους πολέμου πολεμικούς συνταξιούχους παρέχεται μόνο δύο φορές η δυνατότητα επανεξέτασής τους από την ΑΣΥΕ για την αύξηση του ποσοστού αναπηρίας. Το γεγονός αυτό εμπο-

δίξει την αύξηση της καταβαλλόμενης σύνταξης στις περιπτώσεις που ο αρχικός τραυματισμός επιδεινωθεί σοβαρά μετά τη δεύτερη επανεξέταση, σε βαθμό που να οδηγήσει σε ακρωτηριασμό ή μόνιμη αναπηρία. Η άκαμπτη αυτή ρύθμιση αντικείται στην αρχή της επιείκειας, που επιβάλλει σε περιπτώσεις σοβαρής επιδείνωσης την πρόβλεψη και νέας επανεξέτασης. Για την αποφυγή όμως αυθαίρετων εξαιρέσεων, η θέσπιση συγκεκριμένων κριτηρίων για την παροχή της δυνατότητας τρίτης επανεξέτασης καθίσταται αναγκαία.

Προτείνεται:

Να προστεθεί ένα τελευταίο εδάφιο στην παράγραφο 1 του άρθρου 123 του ΠΔ 1285/1981, στο οποίο να ορίζεται ότι: «Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή τρίτη επανεξέταση, εφόσον μεταγενέστερα έχει επέλθει ακρωτηριασμός ή μόνιμη αναπηρία, που αποδεικνύεται από σχετική βεβαίωση δημόσιου νοσοκομείου η οποία προσκομίζεται με την αίτηση».

4. Θέμα: Προϋποθέσεις θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος των χήρων ανδρών, συζύγων δημοσίων υπαλλήλων (κεφ. Ε.2, 3.1.7)

Για τη συνταξιοδότηση λόγω θανάτου των χήρων ανδρών συζύγων δημοσίων υπαλλήλων, καθώς και άλλων κατηγοριών υπαλλήλων που συνταξιοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, η διάταξη του άρθρου 5, παράγρ. 3 του ΠΔ 1041/1979 θέτει ως επιπλέον προϋπόθεση την απορία του συζύγου και την ανικανότητά του για βιοποριστική εργασία σε ποσοστό 65% και άνω. Η ρύθμιση αυτή, παρά το γεγονός ότι πλέον δεν εφαρμόζεται μετά την έκδοση αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου με τις οποίες κρίνεται ως αντισυνταγματική, πρέπει να καταργηθεί, καθώς αντιβαίνει στις διατάξεις του άρθρου 4, παράγρ. 1 και 2 του Συντάγματος και παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των δύο φύλων.

Προτείνεται:

Η τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 5, παράγρ. 3 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων κατά το μέρος που θεσπίζει τις πρόσθετες προϋποθέσεις της απορίας και της ανικανότητας του χήρου για βιοποριστική εργασία.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Θέμα: Καθορισμός της διαδικασίας καταβολής της «πρώρης σύνταξης» αγροτών (κεφ. Ε.2, 3.1.4)

Για τους αγρότες οι οποίοι έπαψαν να εργάζονται και έχουν μεταβιβάσει την κτηματική τους περιουσία σε νέους αγρότες έχει προβλεφθεί επίδομα ως αναπλήρωση του εισοδήματός τους, το οποίο όμως

δεν καταβάλλεται κατά τρόπο συνεπή και τακτό, ενώ λόγω της χρήσης του όρου «πρώρη αγροτική σύνταξη» δημιουργείται σύγχυση σχετικά με την υποχρέωση καταβολής από το δημόσιο των δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα, καθώς και του επιδόματος αδείας. Οι καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην καταβολή του παραπάνω επιδόματος καθιστούν αναγκαία την τροποποίηση της διαδικασίας καταβολής του.

Προτείνεται:

- Η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Γεωργίας και Οικονομικών, που να ορίζει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, δεσμευτικό για τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες για την καταβολή της «σύνταξης» αυτής στους δικαιούχους σε συγκεκριμένη ημερομηνία κάθε μήνα. Εναλλακτικά, προτείνεται η καταβολή της αποζημίωσης ανά δίμηνο ή τρίμηνο, πρόταση που θα μειώσει σημαντικά το διοικητικό κόστος.

- Η αντικατάσταση του όρου «πρώρη σύνταξη αγροτών» από τον όρο «αγροτικό επίδομα» σε όλα τα επίσημα έγγραφα-έντυπα που αφορούν τη συγκεκριμένη παροχή.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Θέμα: Δυνατότητα μη συμμετοχής στην Ένωση Ελλήνων Χημικών (ΕΕΧ) (κεφ. Ε.1, 3.7.1.2)

Οι καταστατικές διατάξεις της Ένωσης Ελλήνων Χημικών (Ν. 1804/1988) επιβάλλουν την υποχρεωτική εγγραφή των πτυχιούχων χημικών και δεν προβλέπουν τη δυνατότητα εκούσιας διαγραφής τους. Ωστόσο, οι διατάξεις αυτές δεν συνάδουν προς τη συνταγματικός κατοχυρωμένη (αρνητική) ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.

Προτείνεται:

Η τροποποίηση της διάταξης του Ν. 1804/1988 που προβλέπει την υποχρεωτική εγγραφή πτυχιούχων στην ΕΕΧ και δεν προβλέπει τη διαδικασία εκούσιας διαγραφής τους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Θέμα: Κατεδάφιση αυθαίρετων κατασκευών (κεφ. Ε.3, 3.12.2)

Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο περί κατεδαφίσεων αυθαίρετων κατασκευών εντός σχεδίων πόλεων είναι κατ' αρχήν επαρκές. Παρατηρείται όμως το φαινόμενο τα αρμόδια όργανα να απέχουν συστηματικά από την εκτέλεση των κατεδαφίσεων, αγνοώντας τον νόμο, τις σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων διοικητικών οργάνων, τις δικαστικές αποφάσεις, ακόμη και τις αποφάσεις του ΣτΕ. Η στάση αυτή, όπως σημειώθηκε και σε προηγούμενες

εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, βρίσκει το ελεγχόμενο νομικό της θεμέλιο στο αόριστης διατύπωσης έγγραφο του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (αρ. 8578/26.6.95), αλλά και σε άλλα έγγραφα. Χαρακτηριστική είναι και η ελεγχόμενης νομιμότητας αρ. 2/1996 απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Αθηνών («Περί Αντιμετώπισης Αυθαιρέτων Κατασκευών»), η οποία, εισάγοντας την έννοια της προτεραιότητας, άγει πρακτικά σε αναστολή της κατεδάφισης των παράνομων κατασκευών.

Εξάλλου, οι αιρετοί άρχοντες προβάλλουν συχνά την ύπαρξη κοινωνικών λόγων ή την έλλειψη μέσων και πόρων ως αιτίες για τη μη εκτέλεση των κατεδαφίσεων, ισχυρισμοί που κατά κανόνα δεν συνοδεύονται από επαρκές αποδεικτικό και πραγματολογικό υλικό.

Στόχος της δέσμης των προτάσεων που ακολουθεί είναι να αναδείξει τα συγκεκριμένα εκείνα προβλήματα, η λύση των οποίων κατά την άποψη του Συνηγόρου του Πολίτη εξαρτάται από τη λήψη σχετικών πολιτικών αποφάσεων.

Προκειμένου, λοιπόν, να διασφαλιστεί η προάσπιση της νομιμότητας και να εφαρμοστούν οι αποφάσεις του ΣτΕ,

προτείνεται:

- Η επανεξέταση της νομοθεσίας, η οποία περιέχει κατ' εξαίρεση ρυθμίσεις, ενθαρρυντικές ή και απολύτως αποκαταστατικές της αυθαιρέτης δόμησης.

- Η αναστολή διαδικασιών οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα (ηλεκτροδότηση, υδροδότηση, σύνδεση με τηλεφωνικό και αποχετευτικό δίκτυο κ.λπ.), άγουν στη νομιμοποίηση αυθαιρέτων κατασκευών.

- Η διασφάλιση του συνοπτικού χαρακτήρα των διαδικασιών κρίσης σχετικά με τον αυθαίρετο ή μη χαρακτήρα κατασκευών, με πρόβλεψη για την ταχεία εκδίκαση των σχετικών ενστάσεων, έτσι ώστε να μην παγιώνεται η κατάσταση της αυθαιρεσίας και να μην καλλιεργείται η προσδοκία ότι η παρανομία τελικά θα επικρατήσει. Η ταχύτητα των διαδικασιών αυτών συναρτάται άμεσα προς την αποτροπή ολοκλήρωσης των οικοδομικών εργασιών, η οποία δημιουργεί μη αναστρέψιμες καταστάσεις, το υπέρρογκο κόστος των οποίων καλείται στη συνέχεια να καλύψει η πολιτεία – ενδεχομένως και υπό μη ομαλές συνθήκες (π.χ. κατάρρευση αυθαιρέτως οικοδομηθέντων ατελών κτισμάτων σε περίπτωση σεισμών).

- Η έγκριση πιστώσεων για τη σύσταση, σε νομαρχιακό επίπεδο, συνεργείων κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων, ούτως ώστε να μην προβάλλεται η έλλειψη πόρων ως επιχείρημα, το οποίο ουσιαστικά συγκαλύπτει την απουσία πολιτικής βούλησης για την εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων ή των κείμενων διατάξεων.

- Η επίβλεψη της διεξαγωγής των σχετικών εργασιών από τους πειθαρχικούς προϊστάμενους της τοπικής αυτοδιοίκησης (γενικούς γραμματείς περιφέρειας).

- Η πλήρης εφαρμογή των προβλεπομένων στο ΠΔ 16/1989 για τον καταλογοισμό ποινικών και άλλων ευθυνών σε πρόσωπα που δεν εφαρμόζουν τις αποφάσεις του ΣτΕ και η επιβολή κυρώσεων για παράλειψη των κατά τα παραπάνω οφειλόμενων νόμιμων ενεργειών.

- Ο καταλογοισμός στον αυθαίρετως οικοδομησάντα του κόστους της κατεδάφισης και των συναφών προστίμων κατά τη διαδικασία είσπραξης δημοσίων εσόδων του ΚΕΔΕ.

- Η θέσπιση διάταξης που να απαγορεύει την ευνοϊκή δανειοδότηση αυθαιρέτων κτισμάτων που υφίστανται ζημιές ή καταρρέουν εξαιτίας φυσικών φαινομένων (σεισμοί, πλημμύρες, κατολισθήσεις κ.λπ.).

ΥΠΕΧΩΔΕ - Β' ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ)

Θέμα: *Λειτουργία εργαστηρίων σε περιοχές αμιγούς κατοικίας (κεφ. Ε.3, 3.1.2)*

Εργαστήρια λειτουργούν παράνομα σε περιοχές αμιγούς κατοικίας, επιβαρύνοντας το περιβάλλον με επικίνδυνους ρύπους και υψηλά επίπεδα θορύβου. Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, η κατάταξη των επιχειρήσεων σε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας γίνεται με βάση την αίτηση των ενδιαφερομένων, χωρίς να διενεργείται έλεγχος ως προς την ορθότητα ή την ακρίβεια των κατατιθέμενων στοιχείων. Σε συνδυασμό με το γεγονός ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένος αρμόδιος ελεγκτικός φορέας, αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη συστηματική καταστρατήγηση των προστατευτικών διατάξεων του νόμου. Συνήθης μεθόδευση είναι ο εικονικός τεμαχισμός ενιαίας επιχείρησης σε μικρότερες, με στόχο την παράκαμψη των ισχυουσών διατάξεων. Το πόσο πλημμελής είναι ο έλεγχος αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι συχνότατα οι επιχειρήσεις αυτές λειτουργούν χωρίς άδειες. Το αποτέλεσμα πάντως είναι να παρατηρείται υπερσυγκέντρωση εντόνως οχλουσών επιχειρήσεων σε περιοχές γενικής κατοικίας, γεγονός που υποβιβάζει δραματικά το επίπεδο ζωής των κατοίκων.

Προτείνεται:

- Η απαγόρευση συγκέντρωσης μεγάλου αριθμού εργαστηρίων και βιοτεχνιών σε περιοχές γενικής κατοικίας, καθώς και ο σαφής καθορισμός του αριθμού και της πυκνότητας ανά τετραγωνικό μέτρο παρόμοιων εκμεταλλεύσεων, ιδίως όταν οι δραστηριότητες που ασκούνται είναι επικίνδυνες ή βλαπτικές για την υγεία των περιοίκων.

- Η αποσαφήνιση του νομικού πλαισίου που διέπει τις δραστηριότητες αυτού του είδους, ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος και η ενδεχόμενη σφράγιση των εργαστηρίων από συγκεκριμένο φορέα σε περίπτωση παραβίασης της νομοθεσίας.

- Η διάθεση μέσων και πόρων στα πολεοδομικά γραφεία για την ευχερέστερη και συντομότερη διεξαγωγή ελέγχων (οχήματα κ.λπ.).

ΥΠΕΧΩΔΕ (ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ)

Θέμα: *Εγκαταστάσεις κτηνοτροφικών μονάδων (κεφ. Ε.3, 3.13.2)*

Η κοινή υπουργική απόφαση (ΚΥΑ) 69269/1990 εκδόθηκε για να εναρμονιστεί η εθνική νομοθεσία με την Οδηγία 85/337 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η απουσία συγκεκριμένης αναφοράς στις κτηνοτροφικές μονάδες στο Παράρτημα II αυτής της Οδηγίας καλύφθηκε από τη νεότερη Οδηγία 97/11/ΕΟΚ, η οποία ισχύει από τον Μάρτιο του 1997 (το Παράρτημα II αναφέρεται ρητά σε πτηνοκτηνοτροφικές μονάδες).

Εξάλλου, οι διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας (Ν. 1650/1986 και ΚΥΑ 69269/1990) θα πρέπει να ερμηνεύονται σε κάθε περίπτωση με γνώμονα τη συνταγματικώς κατοχυρωμένη υποχρέωση κρατικής προστασίας του περιβάλλοντος (άρθρο 24 του Συντάγματος) και της ομοιομορφης ρύθμισης των διαφόρων πτηνοκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων.

Χωρίς να ληφθούν υπόψη τα παραπάνω, δόθηκαν άδειες εγκατάστασης σε κτηνοτροφικές μονάδες χωρίς να έχει προηγουμένως τηρηθεί η νόμιμη διαδικασία προέγκρισης χωροθέτησης και εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Αξίζει να επισημανθεί ότι υπάρχει παντελής έλλειψη μηχανισμών περιβαλλοντικής παρακολούθησης με σκοπό την καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης και την προληπτική προστασία του περιβάλλοντος, με αποτέλεσμα και εδώ το σχετικό εθνικό νομικό πλαίσιο να αφήνεται από το αντίστοιχο κοινοτικό.

Προτείνεται:

- Η ενσωμάτωση της Κοινοτικής Οδηγίας 97/11/ΕΟΚ στην εθνική έννομη τάξη, ώστε οι δραστηριότητες που περιγράφει η ΚΥΑ 69269/1990, για τις οποίες απαιτείται προέγκριση χωροθέτησης και μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, να αφορούν όλες τις πτηνοκτηνοτροφικές μονάδες (συμπεριλαμβανομένων και των βουστασιών, ανάλογα με τα «ισοδύναμα» ζώα).

- Η συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον ύστερα από σύνταξη ουσιαστικών και αξιόπιστων μελετών και η διασφάλιση της ουσιαστικής διερεύνησης των περιβαλλοντικών συνθηκών με εις βάθος μελέτη της περιοχής ενδιαφέροντος (συλλογή δειγμάτων για χημική ανάλυση, δια-

πίστωση υφιστάμενης κατάστασης κ.ά.), ώστε αφενός να επιλέγεται η καταλληλότερη περιοχή για τέτοιου είδους εγκαταστάσεις και αφετέρου να μην επιβαρύνεται μια περιοχή με την εγκατάσταση πολλών μονάδων που πλήττουν τη «φέρουσα ικανότητα» του οικοσυστήματος.

- Η συστηματική παρακολούθηση και ο έλεγχος (monitoring) των περιβαλλοντικών συνθηκών (ποιότητα της ατμόσφαιρας, του εδάφους και των υπόγειων υδάτων), έτσι ώστε να αναπτυχθεί ένα σύστημα δυναμικής απογραφής των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, αφού το ήδη υπάρχον δεν κρίνεται αξιόπιστο και επαρκές, προκειμένου να επιτυγχάνεται η ορθή εκτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης και να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος.

- Η συστηματοποίηση και η συμπλήρωση του ισχύοντος νομικού πλαισίου, ώστε να ρυθμίζονται με ενιαίο και συντονισμένο τρόπο οι ενέργειες των υπηρεσιών (στάδια διερεύνησης, αποδεκτά όρια ρύπανσης, μέθοδοι θεραπείας, αρμόδιες υπηρεσίες κ.λπ.), σε περίπτωση που διαπιστωθεί η ρύπανση μιας περιοχής. Ειδικότερα, κρίνεται αναγκαίο να οριστεί με σαφήνεια ο αρμόδιος φορέας για την παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας και την επιβολή των σχετικών κυρώσεων.

- Η δραστηριοποίηση του Ειδικού Σώματος Ελεγκτών για την Προστασία του Περιβάλλοντος (ΕΣΕΠΠ) που δημιουργήθηκε με τον Ν. 2242/1994, αλλά έως σήμερα δεν έχει στελεχωθεί πλήρως.

ΥΠΕΧΩΔΕ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Θέμα: *Οριοθέτηση αιγιαλού (βλ. κεφ. Ε.3, 3.12.4)*

Με αφορμή την έκδοση οικοδομικής άδειας σε αρχαιολογικό χώρο και τη μη τήρηση των προβλεπόμενων νόμων αποστάσεων από τον αιγιαλό, η χάραξη του οποίου δεν ανταποκρινόταν στο πραγματικό του όριο (παράνομες ενέργειες που καταστρατηγούν υφιστάμενες διατάξεις του ΓΟΚ και ενδεχομένως υποκρύπτουν μη σύννομες δοσοληψίες),

προτείνεται:

- Η ανάκληση της απόφασης 17908/3.4.90 του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, η οποία ορίζει ότι «για τη δωδεκάνησο οι αποστάσεις των κτισμάτων λαμβάνονται από την καθορισμένη γραμμή αιγιαλού, όπως η γραμμή αυτή καθορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 2 του ΑΝ 2344/1940 και όχι από το όριο κοινής (δημόσιας) χρήσης, το οποίο καθορίζεται με μετατόπιση της γραμμής αιγιαλού κατά 12 μέτρα».

Η απόφαση πάσχει ως προς την τυπική της ισχύ, δεδομένου ότι δεν τηρήθηκαν οι προβλεπόμενοι όροι δημοσιότητας ως προς την έκδοσή της.

Παράλληλα, εμφανίζεται αντιφατική και ως προς τις ουσιαστικές διατάξεις της, διότι σύμφωνα με τον Ν. 510/1947 στα Δωδεκάνησα ισχύει διαφορετικός ορισμός των κοινόχρηστων χώρων που προκύπτουν από τον καθορισμό του αιγιαλού και, επομένως, ο ΑΝ 2344/1940 δεν μπορεί να εφαρμοστεί όπως ισχύει για την υπόλοιπη Ελλάδα. Σκόπιμη κρίνεται η ανάκληση της απόφασης και η ενσωμάτωση των αναγκαίων βελτιώσεων σε νέα απόφαση, ώστε να επιλυθεί οριστικά το ζήτημα.

- Η σαφής και εμπειριστατωμένη αιτιολόγηση των γνωμοδοτήσεων του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (ΚΑΣ).

- Ο καθορισμός του αιγιαλού να περιέλθει στη συναρμοδιότητα των Υπουργείων Οικονομικών και ΠΕΧΩΔΕ.

- Οι όροι καθορισμού του αιγιαλού και του παλαιού αιγιαλού καθώς και οι προϋποθέσεις διαχείρισής του θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικά κριτήρια.

Η θέσπιση προδιαγραφών για τον καθορισμό του αιγιαλού θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

α) την ενιαία αντιμετώπιση του καθορισμού του αιγιαλού με παράλληλη πρόβλεψη για ειδική προστασία των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών που βρίσκονται δίπλα σε αιγιαλούς (π.χ. εκβολές ποταμών, υδροβιότοποι, φυτική βλάστηση και παρουσία ζώων),

β) τη σαφώς αιτιολογημένη έκθεση της επιτροπής καθορισμού του αιγιαλού,

γ) την περιγραφή της γραμμής του αιγιαλού με συντεταγμένες,

δ) τις προδιαγραφές για τις περιπτώσεις υποχώρησης του αιγιαλού,

ε) τη μελέτη υδρογεωλογικών στοιχείων, με προσπάθεια προβολής στο μέλλον των μεταβολών της γραμμής, έτσι ώστε να αποφευχθούν συναφή προβλήματα. Πέραν των άλλων σχετικών μετρήσεων της ζώνης κατάληψης των κυμάτων, η μελέτη αυτή θα πρέπει να συνοδεύει και την έγκριση κατασκευών στον αιγιαλό και την παραλία,

στ) τις ειδικές ρυθμίσεις για τους παραδοσιακούς οικισμούς.

ΥΠΕΧΩΔΕ - Α΄ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΔΗΜΟΙ-ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ)

Θέμα: *Λειτουργία καταστημάτων πώλησης φιαλών υγραερίου και φανοποιείων-βαφείων σε περιοχές γενικής κατοικίας (κεφ. Ε.3, 3.1.2).*

1. Πρατήρια πώλησης φιαλών υγραερίου με δραστηριότητες που εγκυμονούν κινδύνους για τη δημόσια ασφάλεια και υγεία λειτουργούν χωρίς να δι-

αθέτουν άδεια λειτουργίας και χωρίς να έχουν εκπονηθεί για αυτά μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων ούτε να έχουν εγκριθεί περιβαλλοντικοί όροι. Συχνά δεν υπάρχει ούτε πιστοποιητικό πυρασφάλειας. Συγχρόνως διαπιστώνεται πραγματική αδυναμία των αρμόδιων υπηρεσιών να εξακριβώσουν την ποσότητα υγραερίου που αποθηκεύεται ή διακινείται.

Ακόμη και σε περιπτώσεις που έχει εκδοθεί απόφαση για οριστική διακοπή λειτουργίας (οριστική σφράγιση), η αρμόδια για τη σφράγιση υπηρεσία (που είναι και η αδειοδοτούσα αρχή) συχνά δηλώνει αδυναμία να εκτελέσει την απόφαση. Οι συνήθεις δικαιολογίες που προβάλλονται είναι η ύπαρξη νομοθετικού κενού ή η απουσία μηχανολογικού εξοπλισμού που καθιστά τη σφράγιση άνευ αντικείμενου, αν και από τις διατάξεις του Ν. 2516/1997, άρθρο 16, παράγρ. 1 δεν προκύπτει διάκριση μεταξύ μηχανολογικών και κτιριακών εγκαταστάσεων.

2. Από τις αρμόδιες νομαρχιακές υπηρεσίες χορηγούνται άδειες λειτουργίας φανοποιείων-βαφείων σε περιοχές γενικής κατοικίας, με το επιχείρημα ότι δεν ισχύουν οι διατάξεις του ΠΔ 84/1984. Αποτέλεσμα πάντως είναι η συστηματική υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και των συνθηκών διαβίωσης των περιοίκων.

Προτείνεται:

- Η ορθή ερμηνεία και η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας (ΠΔ 84/1984 και Ν. 2516/1997), η οποία είναι μεν επαρκής αλλά δεν εφαρμόζεται.

- Η διενέργεια συχνότερων αιφνιδιαστικών ελέγχων.

ΥΠΕΧΩΔΕ

1. Θέμα: *Δεσμεύσεις και αναγκαστικές απαλλοτριώσεις ακινήτων (κεφ. Ε.3, 3.4.1).*

Πλήθος αναφορών που αφορούν είτε τη δέσμευση ιδιοκτησίας χωρίς την τήρηση της διαδικασίας της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης είτε τη μη καταβολή της επιδικασθείσας αποζημίωσης οδηγεί τον Συνήγορο του Πολίτη στη διαπίστωση ότι ο πολεοδομικός σχεδιασμός της πολιτείας δεν συμβαδίζει με τον οικονομικό προγραμματισμό για την εύρεση πόρων αναγκαίων για απαλλοτριώσεις και για κατασκευή έργων.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι πολεοδομικές μελέτες δεν περιλαμβάνουν το σύνολο των μελετών που απαιτούνται, προκειμένου η ένταξη των περιοχών σε σχέδια πόλης να συνοδεύεται από ολοκληρωμένες μελέτες έργων υποδομής. Ανεξάρτητα από τις δικαιολογίες που συνήθως προβάλλουν οι ΟΤΑ, διαπιστώνονται, κατά κανόνα, συστηματική παραβίαση των προθεσμιών καταβολής αποζημίωσης και υπέρμετρες καθυστερήσεις, με αποτέλεσμα, σε

μερικές περιπτώσεις, ιδιοκτησίες να παραμένουν δεσμευμένες επί 40 και πλέον έτη. Η ανάκληση και η αυτοδίκαιη άρση της μη συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης από την αρμόδια για την κήρυξη της αρχή ρυθμίζεται πλέον αναλυτικά στον νέο κώδικα αναγκαστικών απαλλοτριώσεων ακινήτων (άρθρο 11), η πιστή εφαρμογή του οποίου θα οδηγήσει στην επίλυση των από μακρού χρόνου συσσωρευθέντων προβλημάτων. Άλλωστε, πάγια θέση του ΣτΕ σε ανάλογες περιπτώσεις είναι ότι η απαλλοτρίωση δεσμευμένων ιδιοκτησιών θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το πολύ μέσα σε 7 έτη, διαφορετικά η δέσμευση στερείται νομικής ισχύος.

Οι παραπάνω συνθήκες έχουν δημιουργήσει τεράστιο αριθμό μη σύννομων πλέον δεσμεύσεων ιδιοκτησιών. Λαμβάνοντας υπόψη τους βάσιμους λόγους για τους οποίους επιβλήθηκαν οι δεσμεύσεις αυτές (δημιουργία αστικής υποδομής κ.ά.), σε συνδυασμό με την ανάγκη προστασίας της ιδιοκτησίας, σύμφωνα με το άρθρο 17 του Συντάγματος, **προτείνεται:**

- Η επανεξέταση της δυνατότητας σύναψης από τους ΟΤΑ χαμηλότοκων δανείων πέραν των ποσών που ούτως ή άλλως εισπράττουν, τα οποία θα τους επιτρέψουν να ανταποκριθούν στον μεγάλο αριθμό δεσμεύσεων ή απαλλοτριώσεων γης και στις συναφείς υποχρεώσεις τους για καταβολή αποζημιώσεων στους δικαιούχους.

- Η επανεξέταση του ρόλου του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων και του κανονισμού λειτουργίας του, καθώς και η διασφάλιση της ομαλής κατανομής και ροής των σχετικών κονδυλίων προς τους ΟΤΑ.

2. Θέμα: Παράνομη μετατροπή των πιλοτών σε χώρο κατοικίας (κεφ. Ε.3, 3.7.4.2).

Από τα στοιχεία πολλών αναφορών καταγράφεται η συχνή μετατροπή του ισόγειου κοινόχρηστου χώρου των πιλοτών πολυκατοικιών σε κατοικίες (διαμερίσματα). Η ενέργεια αυτή δημιουργεί σειρά από περαιτέρω παρανομίες. Συγκεκριμένα:

α) υπέρβαση του επιτρεπόμενου συντελεστού δόμησης,

β) αλλοίωση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των υπόλοιπων συνιδιοκτητών του κτιρίου, και

γ) αύξηση του αριθμού των ΙΧ οχημάτων του κτιρίου για τα οποία δεν υπάρχει πλέον η εκ του νόμου προβλεπόμενη δυνατότητα για στάθμευση εντός της ιδιοκτησίας, γεγονός που οδηγεί αναγκαστικά σε αντίστοιχη κατάληψη χώρου στο περιβάλλον αστικό οδικό δίκτυο.

Επειδή η αστυνόμευση της παράβασης αυτής από τις κατά τόπους πολεοδομικές και αστυνομικές αρχές έχει αποδειχθεί αναποτελεσματική –και αποτελεί δυνητικά πρόσφορο πεδίο παράνομων οι-

κονομικών συναλλαγών–, είναι απαραίτητη η δημιουργία οικονομικών αντικινήτρων, που στόχο θα έχουν την εξάλειψη των οικονομικών ωφελειών, με ταυτόχρονη αντιμετώπιση του κρίσιμου προβλήματος ανάγκης για δημιουργία όλο και περισσότερων θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων.

Η παρακάτω δέσμη μέτρων που προτείνεται έχει στόχο να συμβάλει στη μείωση της παρατηρούμενης τάσης αύξησης του αριθμού των αυτοκινήτων σε δημόσιους χώρους (δρόμους, πεζοδρόμια, πάρκα, ακόμη και μέσα στον Εθνικό Κήπο) και να μετριάσει τις αρνητικές επιπτώσεις τους στο περιβάλλον.

Προτείνεται:

- Η ενεργοποίηση των διαδικασιών επιβολής (διά των αρμόδιων πολεοδομικών ή των τεχνικών υπηρεσιών των ΟΤΑ που θα ελέγχουν σε ετήσια βάση όλη τη ζώνη αρμοδιότητάς τους και θα καταγράφουν τις παραβάσεις) και είσπραξης (διά των οικείων ΔΟΥ) τόσο του προστίμου ανέγερσης αυθαιρέτου όσο και του ετήσιου προστίμου διατήρησής του. Η είσπραξη των προστίμων αυτών –τα οποία σημειωτέον προβλέπονται από την υπάρχουσα νομοθεσία– θα λειτουργήσει ως οικονομικό αντικίνητρο για τους επίδοξους παραβάτες (εργολάβους και αγοραστές). Τα εισπραττόμενα ποσά θα κατατίθενται υποχρεωτικά σε ειδικό λογαριασμό από τον οποίο θα χρηματοδοτείται αποκλειστικά η κατασκευή δημοτικών ή δημόσιων κτιρίων στάθμευσης αυτοκινήτων. Τα εισπραττόμενα στη συνέχεια τέλη στάθμευσης από τις εγκαταστάσεις αυτές θα καλύπτουν το κόστος λειτουργίας τους, ενώ θα δημιουργήσουν νέες μόνιμες θέσεις εργασίας και θα παρέχουν ασφάλεια στα σταθμευμένα αυτοκίνητα από πράξεις βανδαλισμού και κλοπής.

- Η θέσπιση, παράλληλα προς το προηγούμενο μέτρο, της υποχρέωσης των ιδιοκτητών ΙΧ οχημάτων να καταθέτουν στην ετήσια φορολογική τους δήλωση είτε απόδειξη κατοχής νόμιμης θέσης στάθμευσης, με αντίγραφο της σχετικής συμβολαιογραφικής πράξης, είτε απόδειξη πληρωμής ετήσιας καταβολής σε δημόσια ή ιδιωτικά γκαράζ για μόνιμη θέση στάθμευσης του αυτοκινήτου τους.

Εφόσον δεν κατατίθεται ένα από τα δύο παραπάνω αποδεικτικά, προτείνεται να επιβάλλεται από την αρμόδια ΔΟΥ τέλος στάθμευσης αντίστοιχου ύψους με το ετήσιο κόστος στάθμευσης, το οποίο θα κατατίθεται υποχρεωτικά στον ίδιο λογαριασμό της προηγούμενης παραγράφου. Με τον τρόπο αυτόν θα ενισχυθούν οι ανταποδοτικοί δημόσιοι πόροι για τη χρηματοδότηση δημιουργίας δημοτικών ή δημόσιων εγκαταστάσεων στάθμευσης ΙΧ οχημάτων, ενώ παράλληλα θα ενθαρρυνθεί και η ιδιωτική πρωτοβουλία για την κατασκευή τέτοιων εγκαταστάσεων. Έτσι,

α) θεσπίζεται πλέον η υποχρέωση του ιδιοκτήτη ΙΧ να αντιμετωπίσει ιδιωτικά το πρόβλημα στάθμευσης (σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίων πληρώνει») αντί να το μετακυλίει στο δημόσιο,

β) αποδεσμεύεται το υπάρχον οδικό δίκτυο από τα σταθμευμένα οχήματα και εξυπηρετείται καλύτερα η ροή τους,

γ) μειώνονται οι ρύποι των αυτοκινήτων, και

δ) μειώνεται ο χρόνος κίνησης των οχημάτων στο αστικό οδικό δίκτυο.

• Η θέσπιση υποχρεωτικής κατάθεσης στον συμβολαιογράφο ακριβούς αντιγράφου των εγκριθέντων από το οικείο πολεοδομικό γραφείο αρχιτεκτονικών σχεδίων κάθε κτίσματος και υποχρεωτικής μνείας αυτών σε κάθε μετέπειτα συμβολαιογραφική πράξη αγοροπωλησίας ως όρος για την εγκυρότητα της σύμβασης. Με τον τρόπο αυτόν δεν θα είναι δυνατόν να δημιουργούνται εκ των υστέρων πάσχοντες τίτλοι ιδιοκτησίας σε οριζόντιες ιδιοκτησίες οι οποίοι έχουν γίνει καθ' υπέρβαση του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης.

ΥΠΕΧΩΛΕ - ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ

Θέμα: *Δυνατότητα αποχώρησης από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (κεφ. Ε.1, 3.7.1.1)*

Οι καταστατικές διατάξεις του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΠΔ 27/1996 και Ν. 1486/1984) δεν προβλέπουν τη δυνατότητα διαγραφής από το μητρώο του. Ωστόσο, πρέπει να προβλεφθεί ρητά και η δυνατότητα εκούσιας διαγραφής όσων δεν επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμα του μηχανικού, αρχιτέκτονα κ.λπ., προκειμένου οι διατάξεις αυτές να εναρμονιστούν με τη συνταγματικώς κατοχυρωμένη (αρνητική) ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.

Προτείνεται:

Η τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας του ΤΕΕ (ΠΔ 27/1996 και Ν. 1486/1984), με προσθήκη διάταξης που θα κατοχυρώνει ρητά το δικαίωμα εκούσιας διαγραφής από το μητρώο του.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

1. Θέμα: *Περιορισμοί άδειας ίδρυσης φροντιστηρίου (κεφ. Ε.1, 3.6.1.1)*

Η απαγόρευση να ιδρύσει και να λειτουργήσει φροντιστήριο ξένων γλωσσών σύζυγος ή συγγενής (εξ αίματος ή εξ αγχιστείας πρώτου βαθμού) δημόσιου εκπαιδευτικού, ο οποίος υπηρετεί στην πόλη όπου πρόκειται να λειτουργήσει το φροντιστήριο, περιορίζει σε τέτοιο βαθμό την επαγγελματική ελευθερία, ώστε αυτή καθίσταται αντι συνταγματική. Ενώ το ζητούμενο είναι να διασφαλιστεί ότι οι μα-

θητές δεν θα υπόκεινται στην κρίση καθηγητή που είναι συγγενής με διδάσκοντα σε φροντιστήριο, ο ισχύων περιορισμός πλήττει την οικονομική ελευθερία του ιδιοκτήτη φροντιστηρίου ανεξάρτητα από τη φοίτηση των συγκεκριμένων μαθητών. Επομένως, η σχετική διάταξη (παράγρ. 4 του ΑΝ 2545/1940) εισάγει έναν περιορισμό στην άσκηση της οικονομικής ελευθερίας που δεν πληροί τα κριτήρια της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας.

Προτείνεται:

Η τροποποίηση της παραγράφου 4 του ΑΝ 2545/1940 με την υιοθέτηση άλλων περιορισμών, πιο αποτελεσματικών υπό τις σημερινές συνθήκες και λιγότερο επαχθών για τις ατομικές ελευθερίες, όπως για παράδειγμα η απαγόρευση εγγραφής στο φροντιστήριο μαθητών που φοιτούν σε τμήμα στο οποίο διδάσκει πρώτου βαθμού συγγενής του ιδιοκτήτη του φροντιστηρίου.

2. Θέμα: *Εγγραφή υποψηφίων από ακριτικές περιοχές στο Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο (κεφ. Ε.1, 3.5.1.2)*

Η έννοια της ακριτικής περιοχής ως προς την εισαγωγή των υποψηφίων στο Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο ερμηνεύεται υπέρμετρα στενά, καλύπτοντας μόνον τρεις δήμους της χώρας. Η ερμηνεία αυτή είναι προδήλως εκτός του σκοπού του νόμου, καταργώντας ουσιαστικά την ευνοϊκή ρύθμιση υπέρ των κατοίκων της ακριτικής Ελλάδας.

Προτείνεται:

Με ρητή διάταξη να διευκρινιστεί ότι η έννοια των υποψηφίων ακριτικών περιοχών του άρθρου 5 του Ν. 2552/1997 περιλαμβάνει, εκτός από τους υποψηφίους των ακριτικών περιοχών στις οποίες δεν εδρεύει ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε επίπεδο νομού, και τις ακόλουθες κατηγορίες:

α) τους μόνιμους κατοίκους ακριτικών περιοχών της νησιωτικής Ελλάδας, τους οποίους ουδόλως εξυπηρετεί η ύπαρξη ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε επίπεδο νομού, λόγω των ειδικών συνθηκών μετακίνησης στα νησιά, και

β) τους μόνιμους κατοίκους ακριτικών περιοχών των νομών όπου εδρεύει μεν ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο όμως δεν παρέχει μεταπτυχιακές σπουδές.

3. Θέμα: *Απάλειψη θρησκευάτος από το απολυτήριο λυκείου (κεφ. Ε.1, 3.2.1.2)*

Η αναγραφή του θρησκευάτος στο απολυτήριο λυκείου ή σε άλλα δημόσια έγγραφα, των οποίων η έκδοση είναι υποχρεωτική, δημιουργεί κινδύνους διακρίσεων με βάση τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, καθώς υποχρεώνει τους πολίτες να δηλώσουν το θρήσκευμά τους ή να προβούν σε δήλωση ότι δεν επιθυμούν την αναγραφή του. Η πρόβλεψη της

αναγραφής παραβιάζει το θεμελιώδες δικαίωμα αποσιώπησης των θρησκευτικών πεποιθήσεων (άρθρο 13 του Συντάγματος).

Προτείνεται:

Η απάλειψη της αναγραφής θρησκευμάτων στο απολυτήριο λυκείου (ΒΔ της 20.6.1955) για την κατοχύρωση της αρνητικής θρησκευτικής ελευθερίας των αποφοίτων και την αποσόβηση αθέμιτων δυσμενών διακρίσεων σε βάρος θρησκευτικών μειονοτήτων.

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Θέμα: Διαδικασία χορήγησης υποτροφιών (κεφ. Ε.1, 3.5.3.1)

Η διαδικασία χορήγησης υποτροφιών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο χρειάζεται αναμόρφωση, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη ενημέρωση των δικαιούχων υποτροφίας φοιτητών. Η έγγραφη και πλήρης ενημέρωση όλων των υποψηφίων για τις προϋποθέσεις άσκησης των σχετικών δικαιωμάτων αποτελεί βασική απαίτηση της αρχής της χρηστής διοίκησης.

Προτείνεται:

- Να προβλέπεται στον κανονισμό υποτροφιών η δυνατότητα ένστασης στην περίπτωση άρνησης χορήγησης υποτροφίας.

- Να ενημερώνονται με επιστολή όλοι οι επιτυχόντες και επιλαχόντες για τη θέση τους στον κατάλογο υποψηφίων υποτρόφων. Στην επιστολή αυτή να αναφέρεται κάθε απαραίτητη πληροφορία για τη διεκδίκηση της υποτροφίας.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Θέμα: Υπέρμετρη καθυστέρηση στη διαδικασία πράξεων χαρακτηρισμού δασικών εκτάσεων (κεφ. Ε.3, 3.9)

Διαπιστώνονται υπέρμετρες καθυστερήσεις κατά τη διαδικασία έκδοσης πράξεων χαρακτηρισμού δασικών εκτάσεων και εκδίκασης των συναφών ενστάσεων. Αυτό έχει ως συνέπεια αφενός τη συχνή παραβίαση των δικαιωμάτων των διοικουμένων, αφετέρου την ελλιπέστατη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος (καταπάτηση δημόσιας γης). Σημειώνεται ότι οι μακροχρόνιες καθυστερήσεις οφείλονται στην έλλειψη προσωπικού των οικείων δασαρχείων και στην απουσία προθεσμιών για την ολοκλήρωση των διοικητικών διαδικασιών. Η αδυναμία της διοίκησης να προστατεύσει αποτελεσματικά τα δάση έχει ως αποτέλεσμα την καταπάτηση δασικών εκτάσεων.

Προτείνεται:

- Η νομοθετική καθιέρωση αποκλειστικών προθεσμιών για την επίλυση των αμφοβητήσεων,

η σύσταση επαρκούς αριθμού επιτροπών κρίσης για την αντιμετώπιση του μεγάλου όγκου των υποθέσεων και η στελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών (δασαρχείων, δασονομείων κ.λπ.) με επαρκές και εξειδικευμένο προσωπικό.

- Η επίσημη της κατάρτισης δασικών χαρτών σύμφωνα με τον Ν. 2664/1998 περί εθνικού κτηματολογίου.

- Η επιβολή και η είσπραξη (μέσω των αρμόδιων ΔΟΥ) αυστηρότατων προστίμων στους καταπατητές (σύμφωνα με την υποχρεωτική κοινοτική αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»), προκειμένου να δημιουργηθούν οικονομικά αντικίνητρα για την καταπολέμηση της παρανομίας. Προτείνεται ακόμη να κατατίθενται τα εισπραττόμενα τέλη σε ειδικό λογαριασμό από τον οποίο να χρηματοδοτείται αποκλειστικά η σύσταση συνεργείων για την καταδάφιση των αυθαίρετων κατασκευών και η επαναφορά των δασικών εκτάσεων στην προτέρα φυτική τους κατάσταση.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ - ΕΟΤ

Θέμα: Αγροτουριστικές επιδοτήσεις (κεφ. Ε.3, 3.2.1).

Η επιδότηση που χορηγείται για την κατασκευή αγροτουριστικών εγκαταστάσεων συχνά οδηγεί τους δικαιούχους να προβαίνουν σε καταπάτηση αιγιαλών ή άλλων κοινόχρηστων εκτάσεων με σκοπό την προώθηση ιδιωτικών συμφερόντων. Παρ' ότι η οικονομική ανάπτυξη είναι βάσιμος στόχος των ενεργειών της τοπικής αυτοδιοίκησης, δεν πρέπει να υλοποιείται σε βάρος του δημόσιου συμφέροντος, των νομοθετικών διατάξεων ή με τρόπο που να εξαντλούνται οι άλλοι διαθέσιμοι φυσικοί πόροι της περιοχής (π.χ. τα αποθέματα νερού ενός νησιού, η οικολογική ισορροπία κ.λπ.).

Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η διάνοιξη δρόμου, παράλληλα προς τον αιγιαλό και σε απόσταση μικρότερη από την εκ του νόμου επιτρεπόμενη, με σκοπό τη δημιουργία πρόσβασης σε συγκεκριμένα αγροτεμάχια. Εδώ διαπιστώνεται παραβίαση των διατάξεων του ΠΔ/13.10.88 που αφορά τη ΖΟΕ Νάξου, ενώ παράλληλα καταστρέφεται τμήμα του αιγιαλού. Για την άρση αυτών των μη αντιστρέψιμων φαινομένων, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι η επιδότηση αγροτουριστικών μονάδων δεν πρέπει να υλοποιείται πριν από τις προτεινόμενες προκαταρκτικές ενέργειες.

Προτείνεται:

- Συνολικός προγραμματισμός για τη σκοπιμότητα της επέκτασης και την αναγκαιότητα ανέγερσης νέων τουριστικών καταλυμάτων, ο οποίος θα λαμβάνει υπόψη τους φυσικούς πόρους των νησιών και τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας.

- Απογραφή των υδάτινων πόρων στα νησιά, ώστε κάθε σχετική δραστηριότητα να επιτρέπεται με γνώμονα τα εκτιμώμενα αποθέματα νερού.

- Να εξετάζεται εάν η εγκατάσταση της συγκεκριμένης δραστηριότητας συνάδει με τις τελικές προτάσεις της ειδικής χωροταξικής μελέτης, προτού αυτή κυρωθεί με προεδρικό διάταγμα.

- Εκπόνηση συνολικής μελέτης σχετικά με αγροτουριστικά προγράμματα, η οποία θα συνοδεύεται από μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

- Συντονισμός των εμπλεκόμενων υπουργείων για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων, προκειμένου να εξασφαλιστεί ενιαία και αποτελεσματική πολιτική και να λαμβάνονται υπόψη όλες οι παράμετροι της χωροταξικής και οικονομικής ανάπτυξης.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

1. Θέμα: Άρνηση χορήγησης συμπληρωματικού στεγαστικού δανείου από τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας (κεφ. Ε.4, 3.6.2.1)

Σύμφωνα με το άρθρο 29 του Κανονισμού του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ), δεν επιτρέπεται η δανειοδότηση προσώπων που έχουν ήδη τύχει στεγαστικής συνδρομής. Στην περίπτωση που αντιμετώπισε ο Συνήγορος του Πολίτη, η κατοικία που απέκτησε ο αιτών από την προηγούμενη δανειοδότηση καταστράφηκε από τον σεισμό του Μαΐου του 1995 και για τον λόγο αυτόν ο ΟΕΚ απέρριψε το αίτημά του για νέα δανειοδότηση με σκοπό την επισκευή του ακινήτου.

Με αφορμή την υπόθεση αυτή, ο Συνήγορος του Πολίτη πρότεινε τη συμπλήρωση της ισχύουσας νομοθεσίας, ώστε να καταστεί δυνατή η εκ νέου δανειοδότηση από τον οργανισμό προσώπων που έτυχαν μεν στεγαστικής συνδρομής, επλήγησαν όμως από φυσικά φαινόμενα κατά τρόπο που ακτήστευσε τη συνδρομή αυτή. Με το άρθρο 14 του Ν. 2819/2000 έγινε δεκτή η παραπάνω πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

Προτείνεται:

Με νέα νομοθετική ρύθμιση, η διάταξη του άρθρου 14 του Ν. 2819/2000 να αποκτήσει αναδρομική ισχύ, ώστε να καλύψει και τις περιπτώσεις που η κατοικία των αιτούντων καταστράφηκε από σεισμό πριν από το 2000.

2. Θέμα: Παροχή δικαιώματος άσκησης προσφυγής κατά των αποφάσεων των πρωτοβάθμιων υγειονομικών επιτροπών του Ν. 2643/1998 (κεφ. Ε.2, 3.4)

Οι αποφάσεις των υγειονομικών επιτροπών που εκδίδονται για τα προστατευόμενα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1, παράγρ. 1 του Ν. 2643/

1998, άτομα, με σκοπό την τοποθέτηση ή τη διάθεσή τους σε θέσεις εργασίας, δεν μπορούν να προσβληθούν ενώπιον δευτεροβάθμιων επιτροπών και ως εκ τούτου δεν υπάρχει στάδιο επανεξέτασης του ποσοστού αναπηρίας των υποψηφίων. Η τροποποίηση της ρύθμισης αυτής επιβάλλεται από τις αρχές της χρηστής διοίκησης και την υποχρέωση αυξημένης προστασίας των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Προτείνεται:

Να διαγραφεί από το εδάφιο η, παράγρ. 1, άρθρο 7 του Ν. 2463/1998 η λέξη «πρωτοβάθμια», ώστε να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα επανεξέτασής του από δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή.

3. Θέμα: Εξέταση αιτημάτων αλλοδαπών που αναμένουν την ανανέωση της άδειας διαμονής τους (κεφ. Ε.1, 3.4.1.2)

Το ΙΚΑ προβαίνει σε αδικαιολόγητη διάκριση σε βάρος αλλοδαπών των οποίων εκκρεμεί η διαδικασία έγκρισης παραμονής στη χώρα. Ενώ το ΙΚΑ εξετάζει τα αιτήματα όσων εκκρεμεί η έκδοση ή η ανανέωση της «πράσινης κάρτας», διακόπτει την ασφαλιστική κάλυψη των αλλοδαπών που έχουν ζητήσει ανανέωση της άδειας διαμονής τους. Η στάση αυτή των υπηρεσιών του ΙΚΑ δημιουργεί ιδιαίτερα ανεπιχειρήσιμα αποτελέσματα για τους εν λόγω αλλοδαπούς και αντίκειται στην αρχή της χρηστής διοίκησης, που επιβάλλει στις δημόσιες υπηρεσίες να ακολουθούν ενιαία πρακτική και να προβαίνουν σε ενιαία αντιμετώπιση των προσκομιζόμενων δημόσιων εγγράφων.

Προτείνεται:

Η συμπλήρωση της αρ. 58/4.5.99 εγκυκλίου του ΙΚΑ, ώστε να εξετάζονται τα αιτήματα και να χορηγούνται οι προβλεπόμενες παροχές σε αλλοδαπούς που αποδεικνύουν ότι έχουν καταθέσει τα δικαιολογητικά έκδοσης ή ανανέωσης της άδειας διαμονής.

4. Θέμα: Τροποποίηση της διαδικασίας καταβολής συντάξεων στους δικαιούχους του επιδόματος απολύτου αναπηρίας (κεφ. Ε.2, 3.1.13)

Στους δικαιούχους επιδόματος απολύτου αναπηρίας διακόπτεται η καταβολή της κύριας σύνταξης μέσω του ταχυδρομείου κατά το διάστημα που εκκρεμεί η εξέτασή τους από υγειονομική επιτροπή προκειμένου να κριθεί η συνέχιση της καταβολής του επιδόματος απολύτου αναπηρίας. Έως ότου οριστεί εκ νέου το ποσοστό αναπηρίας, οι συνταξιούχοι μπορούν να εισπράττουν την κύρια σύνταξή τους μόνον από το τοπικό υποκατάστημα του ΙΚΑ.

Επειδή η συγκεκριμένη διοικητική πρακτική δημιουργεί προβλήματα σε άτομα που πάσχουν

από σοβαρές αναπηρίες και παρουσιάζουν δυσχέρεια μετακίνησης, η αρχή της χρηστής διοίκησης και η υποχρέωση του κράτους να λαμβάνει επιπρόσθετα μέτρα για την προστασία των αναπήρων επιβάλλουν τον εκουγχρονισμό του συστήματος πληρωμής των συντάξεων στη συγκεκριμένη κατηγορία δικαιούχων.

Προτείνεται:

Στους συνταξιούχους οι οποίοι, πέραν της κύριας σύνταξης λαμβάνουν και επίδομα απολύτου αναπηρίας, να συνεχίζεται η καταβολή της κύριας σύνταξης μέσω ταχυδρομείου ή, μετά την εισαγωγή του νέου συστήματος πληρωμής των συντάξεων, μέσω των τραπεζών για όσο διάστημα διακόπεται το επίδομα απολύτου αναπηρίας.

5. Θέμα: *Ενημέρωση ασφαλισμένων για τις προϋποθέσεις κάλυψης της νοσοκομειακής περίθαλψης στο εξωτερικό και για τη χορήγηση των σχετικών κοινωνικών εντύπων*

Οι διακινούμενοι σε ευρωπαϊκές χώρες έλληνες πολίτες δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι για τη διαδικασία που απαιτείται προκειμένου να τύχουν νοσοκομειακής περίθαλψης όταν ταξιδεύουν σε χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε αρκετές περιπτώσεις ασφαλισμένοι νοσηλεύονται σε νοσοκομεία με τη διαδικασία του επείγοντος περιστατικού και, επειδή δεν έχουν προμηθευθεί το απαραίτητο έντυπο E-111, αντιμετωπίζουν πρόβλημα με την κάλυψη των δαπανών από τα ασφαλιστικά τους ταμεία. Η διοικητική υποχρέωση πλήρους και επαρκούς ενημέρωσης των συνταξιούχων και των ασφαλισμένων για τα δικαιώματά τους, που συνδέονται με τη νοσηλεία τους στο εξωτερικό, επιβάλλει την καθιέρωση σύγχρονων διαδικασιών ενημέρωσης.

Προτείνεται:

Η συστηματική πληροφόρηση των ασφαλισμένων, μέσω φυλλαδίων που θα αποστέλλουν οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης, σχετικά με τις προϋποθέσεις κάλυψης σε περίπτωση νοσοκομειακής περίθαλψης στο εξωτερικό. Ειδικότερα, η ενημέρωση πρέπει να αφορά τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια για τη χορήγηση των απαραίτητων για την κάλυψη της σχετικής δαπάνης κοινωνικών εντύπων, δηλαδή του E-111 για την κάλυψη επείγοντων περιστατικών και του E-112 για την προγραμματισμένη νοσηλεία στο εξωτερικό.

6. Θέμα: *Επιμόρφωση υπαλλήλων που εργάζονται σε φορείς ασφάλισης με σκοπό την αύξηση της αποτελεσματικότητας και τη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες*

Η δομή του ασφαλιστικού συστήματος, η πολυδιάσπαση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, η

πολυνομία και η επίδραση του κοινωνικού δικαίου στην εσωτερική έννομη τάξη συχνά επιφέρουν σύγχυση στους υπαλλήλους των φορέων κοινωνικής ασφάλισης. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι η ελλιπής ενημέρωση των πολιτών, με συνέπεια αυτοί να στερούνται γεγενημένων ασφαλιστικών τους δικαιωμάτων.

Προτείνεται:

Η εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης-επιμόρφωσης των υπαλλήλων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης μέσω της επαναδραστηριοποίησης των διευθύνσεων εκπαίδευσης των φορέων και μέσω του σχεδιασμού βασικών ετήσιων προγραμμάτων εκπαίδευσης κατ' έτος, ώστε να καταστεί δυνατή η πληρέστερη ενημέρωσή τους για τις σύγχρονες εξελίξεις. Παράλληλα, η υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης με τη συμμετοχή υπαλλήλων διαφορετικών φορέων θα ενίσχυε την προσπάθεια ενιαίας αντιμετώπισης παρόμοιων προβλημάτων και θα αποτελούσε ουσιαστική συνεισφορά στη συνεργασία των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, όπου αυτό είναι αναγκαίο, όπως στην περίπτωση της διαδοχικής ασφάλισης.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

1. Θέμα: *Ενημέρωση των νοσοκομειακών ασθενών για τα δικαιώματά τους*

Οι νοσοκομειακοί ασθενείς δεν γνωρίζουν τα δικαιώματά τους ως χρήστες υπηρεσιών υγείας, ενώ αντίστοιχα οι επαγγελματίες υγείας αγνοούν την υποχρέωσή τους για σεβασμό των δικαιωμάτων αυτών. Το γεγονός αυτό έχει άμεσες συνέπειες στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας.

Προτείνεται:

Να αναγράφονται σε εμφανή σημεία στα δημόσια νοσοκομεία τα δικαιώματα του νοσοκομειακού ασθενούς, όπως αυτά καταγράφονται στο άρθρο 47 του Ν. 2071/1992.

2. Θέμα: *Καταβολή του επιδόματος τοκετού και στην περίπτωση καισαρικής τομής (κεφ. Ε.2, 3.1.12)*

Το επίδομα τοκετού καταβάλλεται μόνο στις περιπτώσεις φυσιολογικού τοκετού και όχι σε αυτές της καισαρικής τομής, με αποτέλεσμα το δημόσιο, ως ασφαλιστικός φορέας, να αφαιρεί από την καταβαλλόμενη δαπάνη νοσηλείας το ποσοστό συμμετοχής του ασφαλισμένου. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι η καισαρική τομή, αν και αποτελεί πλέον συνήθη περίπτωση τοκετού, αντιμετωπίζεται ως εγχείρηση και όχι ως τοκετός, με συνέπεια οι γυναίκες που γεννούν με καισαρική τομή να αποκλείονται από την παραπάνω ασφαλιστική παροχή. Η πρακτική αυτή αντιβαίνει στη

συνταγματική αρχή της ισότητας (άρθρο 4, παράγρ. 1 του Συντάγματος) καθώς και στην υποχρέωση του κράτους για την προστασία της μητρότητας (άρθρο 21, παράγρ. 1 του Συντάγματος).

Προτείνεται:

Η τροποποίηση του άρθρου 5 του ΒΔ 665/1962, ώστε να διασφαλίζεται η καταβολή του επιδόματος τοκετού και στην περίπτωση της καισαρικής τομής.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Θέμα: *Ανώτατο όριο κράτησης αλλοδαπών που τελούν υπό δικαστική απέλαση (κεφ. Ε.1, 3.4.2.1)*

Η επί μακρόν κράτηση αλλοδαπών στη φυλακή εν αναμονή της απέλασής τους, μετά την έκτιση της ποινής τους, προσβάλλει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η στέρηση αυτή της ελευθερίας δεν περιβάλλεται τις συνταγματικές εγγυήσεις της ποινής και δεν είναι σύμφωνη με τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας. Απαιτείται, επομένως, η συμπλήρωση του νόμου με την πρόβλεψη ότι η κράτηση δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το χρονικό όριο που μπορεί να θεωρηθεί αναγκαίο για τη δικαστική προετοιμασία της απέλασης.

Προτείνεται:

Η τροποποίηση του άρθρου 74, παράγρ. 4 του Ποινικού Κώδικα με προσθήκη του ανώτατου χρονικού ορίου κράτησης των υπό δικαστική απέλαση αλλοδαπών. Ένας μήνας θα μπορούσε να θεωρηθεί ως το απώτατο εύλογο διάστημα για τη διαδικαστική προετοιμασία της απέλασης.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Θέμα: *Κατοχύρωση διπλωμάτων ιδιωτικών σχολών κινηματογραφίας (κεφ. Ε.1, 3.6.3.1)*

Η παράλειψη της διοίκησης να εκδώσει τα προβλεπόμενα από τον Ν. 1158/1981 προεδρικά διατάγματα που θα ρυθμίζουν τις διαβαθμίσεις των τίτλων σπουδών που απονέμουν οι σχολές κινηματογραφίας-τηλεόρασης έχει ως αποτέλεσμα να μην έχουν κατοχυρωθεί τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων των σχολών αυτών. Οι ενδιαφερόμενοι πτυχιούχοι των σχολών κινηματογραφίας-τηλεόρασης, λόγω της αδράνειας της διοίκησης, υφίστανται ουσιώδη περιορισμό στην άσκηση της οικονομικής και επαγγελματικής τους ελευθερίας (άρθρο 5, παράγρ. 1 του Συντάγματος).

Προτείνεται:

Η έκδοση των προβλεπόμενων από τον Ν. 1158/1981 προεδρικών διαταγμάτων που θα ρυθμίζουν τις διαβαθμίσεις των τίτλων σπουδών οι οποίοι απονέμονται από τις ιδιωτικές σχολές κινηματογραφίας-τηλεόρασης.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Θέμα: *Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου (κεφ. Ε.1, 3.4.1.4)*

(Βλέπε και αρμοδιότητες υπό μεταβίβαση στο ΥΠΕΣΔΔΑ ως προς τις άδειες εισόδου και διαμονής αλλοδαπών στη χώρα)

Οι διεθνείς συμβάσεις για τους πολιτικούς πρόσφυγες και οι σχετικές διατάξεις του Ν. 1975/1991 και του ΠΔ 61/1999 επιβάλλουν σε όλα τα κρατικά όργανα να διευκολύνουν την ελεύθερη πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου για τους αλλοδαπούς που κινδυνεύουν από πολιτικές, φυλετικές ή άλλες διώξεις στη χώρα προέλευσής τους. Ωστόσο, οι εσωτερικοί και διεθνείς κανόνες πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου δεν είναι εύκολα κατανοητοί στις αστυνομικές αρχές των συνόρων, που αντιμετωπίζουν με καχυποψία όλους ανεξαιρέτως ως «λαθρομετανάστες». Προκειμένου να μην πλήττονται από την αστυνομική πρακτική τα δικαιώματα των πολιτικών προσφύγων,

προτείνεται:

Η εκπαίδευση-ευαισθητοποίηση των οργάνων συνοριακής φύλαξης σε θέματα που αφορούν τους αιτούντες άσυλο. Προτείνεται επίσης η παροχή πληροφοριών και, γενικά, η διασφάλιση της επικοινωνίας σε γλώσσα κατανοητή στους προσερχόμενους στα σημεία εισόδου της ελληνικής επικράτειας, όπως επιτάσσουν οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 1, παράγρ. 6 του ΠΔ 61/1999.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ

Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού

Με αφορμή υποθέσεις που αφορούσαν τον υπολογισμό των ποσών κατανάλωσης ρεύματος, τη διάρκεια της προθεσμίας πληρωμής τους και το όριο διακοπής ρεύματος λόγω οφειλής, απεστάλη στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και στον Γενικό Διευθυντή της ΔΕΗ πόρισμα στο οποίο εντοπίζονται τα παρακάτω θέματα.

1. Θέμα: *Υπολογισμός οφειλών από κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος (κεφ. Ε.4, 3.1.1)*

Η πρακτική της ΔΕΗ να εφαρμόζει το σύστημα της τετράμηνης καταμέτρησης σε συνδυασμό με τη διμηνιαία έκδοση λογαριασμών, ενός με την ένδειξη «έναντι» και ενός με την ένδειξη «εκκαθαριστικός» εναλλάξ, έχει δημιουργήσει προβλήματα στους καταναλωτές. Τα προβλήματα αυτά θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με αναμόρφωση του εντύπου του λογαριασμού της ΔΕΗ.

Η τακτική της έκδοσης λογαριασμών με την ένδειξη «έναντι» καθιερώθηκε μεν για λόγους εκσυγχρονισμού της ΔΕΗ και περιορισμού των

δαπανών της, πλην όμως καταλήγει να δημιουργεί προβλήματα στην καταμέτρηση της κατανάλωσης και τη βεβαίωση των οφειλών. Ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει τις ακόλουθες αλλαγές:

α) Επειδή η υπολογισμένη κατανάλωση που αναγράφεται στον λογαριασμό «έναντι» είναι πιθανόν να διαφέρει από την πραγματική, στις χρήσιμες πληροφορίες για τον καταναλωτή, οι οποίες αναγράφονται στην οπίσθια πλευρά του λογαριασμού (παράγρ. 3), επισημαίνεται ότι σε «σπάνιες περιπτώσεις σημαντικής διαφοράς» μεταξύ του λογαριασμού «έναντι» και της πραγματικής κατανάλωσης ο καταναλωτής μπορεί να ζητήσει τη διόρθωση του ποσού.

Προτείνεται:

Να προβλεφθεί η δυνατότητα αμφισβήτησης οποιασδήποτε διαφοράς και όχι μόνο «σημαντικής διαφοράς» (διατύπωση που μπορεί να ερμηνευθεί ποικιλότροπα κατά περίπτωση).

β) Για να μπορεί ο καταναλωτής να ελέγξει και ενδεχομένως να αμφισβητήσει την κατ' εκτίμηση κατανάλωση και την αντίστοιχη χρέωσή του, είναι υποχρεωμένος να μετατρέπει το χρηματικό ποσόν της έναντι αξίας κατανάλωσης σε χιλιοβατώρες (ΩΧΒ), υπολογίζοντας τις πιθανές ΩΧΒ που έχει χρεωθεί, αναλόγως των ημερών και του κλιμακωτού τιμολογίου που ισχύει στη δική του περίπτωση. Αντί αυτής της πολύπλοκης και αποθαρρυντικής διαδικασίας,

προτείνεται:

Να αναγράφεται, στην τελευταία ένδειξη του λογαριασμού «έναντι» η κατ' εκτίμηση υπολογισμένη συνολικά κατανάλωση σε ΩΧΒ, ώστε ο καταναλωτής να έχει την ευχέρεια να συγκρίνει την ένδειξη του μετρητή του, χωρίς να χρειάζεται να μετατρέψει το χρηματικό ποσόν σε ΩΧΒ και μετά να το προσθέσει στην τελευταία ένδειξη του προηγούμενου «εκκαθαριστικού» λογαριασμού.

γ) Με το ισχύον σύστημα, ο καταναλωτής δεν ενημερώνεται από τον «εκκαθαριστικό» λογαριασμό για την ημερομηνία με βάση την οποία υπολογίζεται και εκδίδεται ο λογαριασμός «έναντι». Η πληροφορία αυτή θα ήταν χρήσιμη προκειμένου να υπολογιστεί κατά προσέγγιση η ημερομηνία παραλαβής του επόμενου λογαριασμού «έναντι».

Προτείνεται:

Να αναγράφεται στον «εκκαθαριστικό» λογαριασμό η ακριβής ημερομηνία υπολογισμού και έκδοσης του επόμενου «έναντι» λογαριασμού.

2. Θέμα: Προθεσμία εξόφλησης λογαριασμών

Στο «συμβόλαιο παροχής ηλεκτρικού ρεύματος για οικιακή χρήση», στην ενότητα «χαρτόσημο και εξόφληση λογαριασμών», και ειδικότερα στο άρθρο 16, αναφέρεται ότι «η εξόφληση των λογα-

ριασμών που εκδίδονται σύμφωνα με αυτό το Συμβόλαιο θα γίνεται ... μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία που επιδόθηκε ο λογαριασμός στον Καταναλωτή για εξόφληση».

Επειδή ανακύπτει πρόβλημα σχετικά με το πότε επιδίδεται ο λογαριασμός στον καταναλωτή και το πώς μπορεί να προσδιοριστεί αυτή η ημερομηνία ώστε να ισχύει η προαναφερόμενη προθεσμία των 15 ημερών,

προτείνεται:

Η επιμήκυνση της προθεσμίας πληρωμής, ώστε να ελαχιστοποιείται η περίπτωση της μη τήρησης του χρονικού ορίου των 15 ημερών από την επίδοση του λογαριασμού, όπως ορίζεται στο σύμβολαιο, να διευκολύνεται ο καταναλωτής (π.χ. σε περίπτωση απουσίας του) να είναι συνεπής με τις οικονομικές υποχρεώσεις του και να του παρέχεται το χρονικό περιθώριο να αμφισβητήσει τυχόν διαφορά από τη χρεωμένη κατανάλωση στον λογαριασμό «έναντι».

Επισημαίνεται ότι άλλοι φορείς, όπως ο ΟΤΕ και η ΕΥΔΑΠ, παρέχουν χρονικό διάστημα περίπου 30 ημερών για την εξόφληση των λογαριασμών.

3. Θέμα: Διακοπή της παροχής

Το ποσόν των 10.000 δρχ. που τίθεται ως όριο του συνολικού ποσού ενός ανεξόφλητου λογαριασμού, προκειμένου να μη διακοπεί η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, είναι ιδιαίτερα χαμηλό, δεδομένου ότι σε πολλές παροχές σημαντικό ποσοστό του ποσού αυτού καταλαμβάνουν οι χρεώσεις υπέρ τρίτων.

Προτείνεται:

Η αύξηση του χρηματικού ποσού που τίθεται ως όριο του συνολικού ποσού ενός ανεξόφλητου λογαριασμού.

4. Θέμα: Δωρεάν ηλεκτροδοτήσεις σε σεισμοπαθείς

Πολίτες που επλήγησαν από τον σεισμό του Σεπτεμβρίου του 1999 έθεσαν το ζήτημα της επιβάρυνσής τους με τέλη επανασύνδεσης, όταν, μετά την ανακατασκευή της οικίας τους, ζήτησαν να αποκτήσουν εκ νέου παροχή ρεύματος, η οποία είχε διακοπεί για λόγους ασφαλείας. Θεωρώντας ότι πρόκειται για ζήτημα ιδιαίτερης κοινωνικής σημασίας, ο Συνήγορος του Πολίτη

προτείνει:

Να απαλλάσσονται οι πολίτες της παραπάνω κατηγορίας από τα τέλη επανασύνδεσης.

Η ΔΕΗ έκανε δεκτό το αίτημα του Συνηγόρου του Πολίτη, υπό τον όρο ότι η ισχύς της νέας παροχής θα είναι ίδια με την ισχύ της παροχής που αποξηλώθηκε από το κτίσμα που κατεδαφίστηκε.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. Θέμα: *Επιβολή προστίμων λόγω παραβίασης όρων λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος (κεφ. Ε.3, 3.1.1)*

Το χαμηλό ύψος των χρηματικών προστίμων που επιβάλλονται στους ιδιοκτήτες κέντρων διασκέδασης έχει ως επακόλουθο τις συνεχείς παραβιάσεις των όρων λειτουργίας τους.

Προτείνεται:

Η τροποποίηση του συγκεκριμένου νομοθετικού πλαισίου, με πρόβλεψη υψηλών χρηματικών προστίμων, προκειμένου να αποτραπεί η παράνομη λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος.

2. Θέμα: *Μεταφορά μαθητών (κεφ. Ε.3, 3.20.1)*

Υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, η προσωρινή

μεταστέγαση μαθητών για λόγους ασφαλείας και η επακόλουθη μεταφορά τους σε σχολεία μακριά από τον τόπο κατοικίας τους με μεταφορικά μέσα μισθωμένα από τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση γίνεται με συνοδό από ιδιωτικό γραφείο παροχής υπηρεσιών, του οποίου τον μισθό καταβάλλουν οι γονείς.

Προτείνεται:

Νομοθετική ρύθμιση, με την οποία θα προβλέπεται η επέκταση της εφαρμογής του άρθρου 1, παράγρ. 6 της αρ. ΙΒ/6071/26.8.98 κοινής υπουργικής απόφασης σε όλους τους μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ειδικότερα, κατά τη μεταφορά των μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχολεία που βρίσκονται μακριά από τον τόπο κατοικίας τους, θα πρέπει, εφόσον γίνεται χρήση μεταφορικών μέσων μισθωμένων από τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ή άλλη δημόσια υπηρεσία, να προβλεφθεί και η κάλυψη των εξόδων συνοδείας των μαθητών.